

Brošura programa:

Spektar osmijeha

15
Godina

Klauniranje i djeca s poremećajem iz spektra autizma

Klauniranje u zdravstvu uvelike pridonosi ***emocionalnoj dobrobiti*** različitih ranjivih skupina. Umjetnost klauna omogućuje obučanim umjetnicima da podrže, ohrabre i povežu se s publikom prepoznajući njihove potrebe, istražujući njihove želje i kreativnost u procesu sukreacije.

Klaun se nikada ne fokusira na ono što ***nedostaje***, već na ono što ***postoji***. Klaundoktori nikoga ne svode na njegovo stanje ili okolnosti, već se usredotočuju na dublje razumijevanje, sposobnosti i prednosti onih kojima se bave.

Klauniranje je snažan alat za povezivanje s djecom s poremećajem iz spektra autizma. Kombinacijom ***humora, igre i improvizacije***, klaun stvara sigurno i poticajno okruženje koje omogućuje ***izražavanje emocija, razvoj socijalnih vještina i smanjenje anksioznosti***.

Ovaj program, inspiriran saznanjima iz projekta ***ClowNexus*** – ***klauniranje nas spaja***, pruža ***strukturirani pristup*** za osmišljavanje aktivnosti koje djeci omogućuju ***društvenu uključenost, emocionalnu sigurnost i kreativni razvoj kroz smijeh i igru***.

ClowNexus – klauniranje nas spaja (2020. – 2023.)

ClowNexus je trogodišnji projekt u kojem je osam iskusnih europskih klaundoktorskih organizacija detaljnije istražilo kako se klauniranje i humor u zdravstvu mogu koristiti za razvoj snažnijih društvenih veza i omogućiti bolju komunikaciju s osobama koje žive s demencijom, djecom s poremećajem autističnog spektra i njihovim skrbnicima. Projekt je sufinanciran iz *programa Europske Unije – “Kreativna Europa”*, a njegovom su se provedbom razvile nove metodologije za zajednički kreirane umjetničke intervencije u socijalnom, zdravstvenom i obrazovnom okruženju.

Klaun u zdravstvu svojoj publici omogućuje pristup kulturi bez ikakvih očekivanja, olakšava trenutke međuljudskog povezivanja na dubljoj razini i daje prostor za izražavanje vlastitog kreativnog potencijala. Rezultati istraživanja pokazali su da klauniranje može biti most koji olakšava komunikaciju i potiče angažman na jedinstven i kreativan način.

Ova brošura nudi sažetak ključnih saznanja iz projekta ClowNexus te pruža prijedlog godišnjeg plana aktivnosti programa Spektar osmijeha.

Ključna saznanja iz projekta ClowNexus

● Individualizirani pristup

Djeca u spektru autizma imaju različite potrebe, senzorne osjetljivosti i načine izražavanja. Klaunovi koriste **prilagodljivu improvizaciju**, prilagođavajući svoje reakcije i tempo interakcije svakom djetetu pojedinačno. To omogućuje djetetu da se osjeća sigurno i uvaženo.

● Neverbalna komunikacija

Mimika, geste, ritam i tjelesna ekspresija igraju ključnu ulogu u klauniranju. Klaunovi koriste **sporije pokrete, jasan vizualni izraz i ponavljanje radnji**, što olakšava razumijevanje i komunikaciju s djecom koja imaju poteškoće u verbalnom izražavanju.

● *Senzorna svijest i regulacija*

Djeca u spektru autizma često doživljavaju preosjetljivost ili smanjenu osjetljivost na podražaje. Klaunovi koriste ***mekane tonove glasa, umjerene pokrete i prilagodljive rekvizite*** kako bi stvorili optimalno senzorno iskustvo. Također pomažu djeci u regulaciji osjetilnih podražaja kroz taktilne igre i auditivne aktivnosti.

● *Strukturirana improvizacija*

Iako je klauniranje po svojoj prirodi improvizacijsko, klaunovi slijede određene strukture i rutine koje pomažu djeci da se osjećaju sigurno. Klaunovi kreiraju ***strukturu unutar igre***, gdje ponavljaju određene radnje ili fraze, pružajući djeci osjećaj sigurnosti.

● *Povećana socijalna uključenost*

Klaunovi često koriste ***interaktivne igre i grupne aktivnosti*** kako bi potaknuli međusobnu komunikaciju među djecom. Djeca uče promatrati reakcije drugih, dijeliti prostor i sudjelovati u zajedničkoj igri.

Zaključci i pozitivni učinci klauniranja za djecu u spektru autizma

● Razvoj socijalnih vještina

Kroz klauniranje djeca se potiču na **zajedničku igru, kontakt očima, izražavanje emocija i praćenje neverbalnih signala** drugih osoba. Kroz ponavljajuće interakcije razvijaju osnovne socijalne obrasce poput pozdravljanja, zajedničkog smijanja i izmjene u razgovoru.

● Poboljšanje emocionalne regulacije

Klaunovi koriste **smijeh i humor kao alat za smanjenje stresa i anksioznosti**. Kroz smiješne situacije djeca mogu proraditi svoje emocije na siguran način. Također, klaunovi koriste **blage vizualne i auditivne podražaje** koji pomažu djeci da se smire i pronađu ugodan ritam u interakciji.

● *Povećanje pažnje i koncentracije*

Klaunske aktivnosti uključuju *vizualne i slušne podražaje koji su privlačni, ali ne preopterećujući*, poput igranja s maramama, balonima ili nježnih zvukova instrumenata. Djeca su motivirana pratiti klauna i sudjelovati u igri, čime se razvijaju vještine pažnje i praćenja uputa.

● *Poticaj na kreativno izražavanje*

Budući da klaunovi koriste *pokret, geste, glazbu i improvizaciju*, djeca imaju priliku izraziti se na način koji im je prirodan. Klaunovi potiču istraživanje kroz različite igre, potičući djecu na maštovito razmišljanje i kreativnost.

● *Smanjenje socijalne anksioznosti*

Klaunovi često preuzimaju *ulogu „smiješnog outsajdera“*, što djeci omogućuje da se osjećaju sigurno i slobodno. Kroz promatranje klaunove igre, djeca mogu učiti socijalne obrasce bez pritiska da odmah sudjeluju.

Mjesečni plan posjeta Centru za autizam

- *Ciljna skupina* – Djeca od 6 do 12 godina
- *Posjete* – Dva puta mjesečno
- *Fokus* – Senzorne igre, pripovijedanje, glazba, humor

Ciljevi mjesečnih dolazaka

- *Povezivanje kroz kreativne i humoristične interakcije*
 - Stvaranje sigurnog i podržavajućeg okruženja kroz klaunsku igru i improvizaciju.
 - Razvijanje povjerenja između djece, terapeuta i klaunova kroz zajednički humor i igru.
 - Poticanje spontanosti i fleksibilnosti kroz kreativne interakcije i razmjenu izraza.

● *Senzorna regulacija kroz igru i umjetnost*

- Korištenje taktilnih, vizualnih i auditivnih podražaja kako bi se podržala senzorna integracija.
- Omogućavanje djeci da istražuju različite materijale, zvukove i pokrete na način koji odgovara njihovim potrebama.
- Pružanje prilika za smanjenje anksioznosti kroz predvidljive rituale i umirujuće aktivnosti.

● *Poticaj na izražavanje emocija neverbalno i verbalno*

- Upotreba izraza lica, pokreta tijela i glazbe kako bi se potaknula neverbalna komunikacija.
 - Korištenje jednostavnih verbalnih poticaja i ritmičkih obrazaca kako bi se podržao razvoj jezika.
 - Stvaranje prostora u kojem djeca mogu slobodno izražavati emocije kroz igru, simboliku i umjetničke aktivnosti.
-

● *Razvoj socijalnih vještina kroz improvizaciju*

- Kroz klaunske igre poticati sposobnost preuzimanja i izmjenjivanja uloga u interakciji.
- Pružanje mogućnosti za zajedničko sudjelovanje u aktivnostima koje podržavaju suradnju i empatiju.
- Razvijanje sposobnosti praćenja, imitacije i prepoznavanja društvenih pravila kroz humor i igru.

RUJAN

DOBRODOŠLICA I ISTRAŽIVANJE

Tema: Upoznavanje i izgradnja povjerenja

● **Posjet 1: Sastanak i upoznavanje grupe**

- **Aktivnost:** Sastanak i predstavljanje programa, promatranje i upoznavanje grupe
- **Rekviziti:** Brošura programa, plastificirani logo **CRVENIH NOSOVA**
- **Svrha:** Upoznavanje i osluškivanje dinamike grupe
- **Dobrobiti:** Prilagodba djece na nove osobe, poticanje socijalnih vještina
- **Domaća zadaća:** Uvođenje programa Spektar osmijeha u raspored

● **Posjet 2: Upoznavanje**

- **Aktivnost:** Uspostava rituala (pjesma dobrodošlice i pozdrava, pjesma za spremanje rekvizite, predstavljanje kofera), pjevanje imena, tko je tko – klaunska igra imenima, vizualna interakcija maramama
- **Rekviziti:** Instrument, kofer, marame
- **Vještina:** Glazba, pokret, ritam
- **Svrha:** Upoznavanje, prepoznavanje imena, povezivanje putem zajedničkih predmeta
- **Dobrobiti:** Razvoj komunikacije, uspostava rituala
- **Domaća zadaća:** Crtanje klaunova

LISTOPAD

ČUDA JESENI

Tema: Teksture, mirisi i životinje

● *Posjet 1: Teksture jeseni*

- **Aktivnost:** Uspostavljanje rituala, taktilne igre s lišćem i ostalim jesenskim plodovima
- **Rekviziti:** Kofer, različite vrste lišća i ostalih jesenskih plodova
- **Vještina:** Taktilno istraživanje
- **Svrha:** Povezivanje s prirodom kroz osjetila, percepcija raznih tekstura
- **Dobrobiti:** Regulacija osjetila, razvoj fine motorike
- **Domaća zadaća:** Izrada smiješne umjetničke skulpture od jesenskih plodova

● *Posjet 2: Šašavi šeširi*

- **Aktivnost:** Uspostavljanje rituala, životinje od šešira
- **Rekviziti:** Šeširi s obilježjima životinja, male figure životinja, kofer
- **Vještina:** Imitacija
- **Svrha:** Prepoznavanje predmeta
- **Dobrobiti:** Razvoj komunikacije, razvijanje mašte
- **Domaća zadaća:** Izrada maske svoje najdraže životinje

STUDENI

EMOCIONALNA EKSPRESIJA

Tema: Mašta i ugoda

● *Posjet 1: Putovanje na čarobnom tepihu*

- **Aktivnost:** Uspostavljanje rituala, senzorno putovanje od Rijeke do Delnica
- **Rekviziti:** Tepih, mekane deke, plišane igračke, perje, tkanine
- **Vještina:** Pripovijedanje, dramatizacija
- **Svrha:** Poticanje mašte i osjećaja ugone
- **Dobrobiti:** Emocionalna povezanost, smanjenje anksioznosti, razvijanje mašte

● *Posjet 2: Utvrda*

- **Aktivnost:** Rituali, izgradnja utvrde
- **Rekviziti:** Tatami, padobran
- **Vještina:** Koordinacija
- **Svrha:** Stvaranje zajedničkog prostora, povezivanje
- **Dobrobiti:** Razvijanje motoričkih vještina, grupni rad
- **Domaća zadaća:** Provedite zajedničko vrijeme u utvrdi slušajući glazbu

PROSINAC

ZIMSKA ČAROLIJA I SLAVLJE

Tema: Svjetla, snijeg i blagdanska radost

● *Posjet 1: Senzorna igra sa snježnim pahuljama*

- **Aktivnost:** Rituali, igra bijelim predmetima i zvukovima koji podsjećaju na snježne aktivnosti
 - **Rekviziti:** Pamuk, vata, svjetlucavi materijali
 - **Vještina:** Taktilno istraživanje, vizualna stimulacija
 - **Svrha:** Stvaranje smirujućeg zimskog okruženja
 - **Dobrobiti:** Regulacija osjetila, smanjenje anksioznosti
-

● *Posjet 2: Blagdanska glazba i ples*

- **Aktivnost:** Rituali, proslava
- **Rekviziti:** Zvončići, marame
- **Vještina:** Glazba, ples
- **Svrha:** Povezivanje kroz zajedničku igru
- **Dobrobiti:** Socijalna interakcija, razvoj motoričkih sposobnosti i koordinacije, izražavanje emocija

SIJEČANJ

NOVA GODINA, NOVA SENZORNA ISKUSTVA

Tema: Novi počeci i zimska zabava

● *Posjet 1: Zvukovi Nove godine*

- *Aktivnost:* Rituali, mali orkestar
- *Rekviziti:* Instrumenti
- *Vještina:* Ritmička improvizacija
- *Svrha:* Proslava kroz zvuk
- *Dobrobiti:* Razvoj koordinacije, izražavanje emocija, poticanje kreativnosti
- *Domaća zadaća:* Istražite što sve može biti instrument

● *Posjet 2: Snježna oluja ples*

- *Aktivnost:* Rituali, Igramo se bure
- *Rekviziti:* Tkanina, lepeza, gym traka
- *Vještina:* Ples, senzorno istraživanje
- *Svrha:* Igra u pokretu koja pruža osjećaj lakoće
- *Dobrobiti:* Regulacija osjetila, motorički razvoj, proprioceptivna stimulacija
- *Domaća zadaća:* Izradite svoju gym traku

VELJAČA

LJUBAV, PRIJATELJSTVO I LJUBAZNOST

Tema: Zagrljaji, srca i sretni zvukovi

● *Posjet 1: Kako kuca srce kad...*

- **Aktivnost:** Rituali, bubnjanje ritma otkucaja srca
 - **Rekviziti:** Bubanji, žlica, ruke
 - **Vještina:** Tjelesna perkusija, glazba, pokret i ritam
 - **Svrha:** Poticati suradnju kroz ritmičke igre
 - **Dobrobiti:** Motorički razvoj, senzorna regulacija, svjesnost o vlastitom tijelu, ritmička koordinacija, povezivanje pokreta i zvuka, socijalna interakcija, slušanje i praćenje ritma, poticaj izražavanja kroz glazbu
 - **Domaća zadaća:** Izradite srce bubanj
-

● *Posjet 2: Mjehurići prijateljstva*

- **Aktivnost:** Rituali, puhanje balončića od sapunice
- **Rekviziti:** Sapunasti mjehurići raznih veličina, kofer
- **Vještina:** Vizualno praćenje, puhanje
- **Svrha:** Smirujuća i interaktivna igra
- **Dobrobiti:** Regulacija disanja, poboljšanje koncentracije, senzorno smirenje, razvoj oralne motorike, koordinacija oko-ruka, poticaj neverbalne komunikacije
- **Domaća zadaća:** Napušite najveći balon na svijetu

OŽUJAK

UMJETNIČKO IZRAŽAVANJE

Tema: Igra bojama i kreativno izražavanje

● *Posjet 1: Proljetno buđenje boja*

- **Aktivnost:** Rituali, slikanje rukama i spužvicama
- **Rekviziti:** Boje na bazi vode, spužve, papir velikog formata, kistovi, folija
- **Vještina:** Taktilna stimulacija, vizualno izražavanje
- **Svrha:** Istraživanje boja kroz dodir i pokret
- **Dobrobiti:** Senzorno istraživanje, fina motorika, slobodno izražavanje
- **Domaća zadaća:** Pronađite proljetne boje u svojoj okolini

● *Posjet 2: Uskršnja potraga za bojama*

- **Aktivnost:** Rituali, ukrašavanje papira i traženje obojenih predmeta
- **Rekviziti:** Plastična jaja, obojene marame, papir, naljepnice, teksturirane folije
- **Vještina:** Vizualna percepcija, taktilna igra
- **Svrha:** Povezivanje umjetnosti i igre kroz senzorne aktivnosti
- **Dobrobiti:** Razvoj pažnje, koordinacija, igra simbolike
- **Domaća zadaća:** Napravite svoje šareno uskršno jaje

TRAVANJ

DAN PLANETA ZEMLJE I PRIRODA

Tema: Svijest o prirodi

● *Posjet 1: Proljetno buđenje boja*

- **Aktivnost:** Rituali, istraživanje prirodnih tekstura
- **Rekviziti:** Kofer, jabuka, riža, grašak, začini
- **Vještina:** Istraživanje predmeta putem osjetila
- **Svrha:** Povezivanje s prirodom kroz osjetila
- **Dobrobiti:** Regulacija osjetila, taktilna stimulacija, senzorno smirenje, povezanost s prirodom, razvoj pažnje i koncentracije, razvijanje radoznalosti i istraživačkog duha, senzorna integracija, fina motorika, kognitivni razvoj, komunikacija i izražavanje
- **Domaća zadaća:** Igrajte se tržnice

● *Posjet 2: Reciklaža*

- **Aktivnost:** Rituali, Kako predmetima dati novu svrhu?
- **Rekviziti:** Plastične vrećice, boce, plastične boce
- **Vještina:** Taktilno istraživanje, mašta
- **Svrha:** Poticanje svjesnosti o važnosti reciklaže
- **Dobrobiti:** Razvoj taktilne percepcije, poticanje mašte i kreativnosti, ekološka osviještenost, povećanje pažnje i fokusa
- **Domaća zadaća:** Izrada skulpture od smeća

SVIBANJ

DRUŠTVENE IGRE I TIMSKA SURADNJA

Tema: Pravila igre i suradnja kroz klaunsku igru

● *Posjet 1: Klaunske timske igre*

- *Aktivnost:* Rituali, igre suradnje i oponašanja
- *Rekviziti:* Baloni, padobran (platnena tkanina), šarene loptice
- *Vještina:* Socijalna interakcija, neverbalna komunikacija
- *Svrha:* Poticati zajedničku igru i razumijevanje pravila
- *Dobrobiti:* Razvoj timske suradnje, neverbalna komunikacija, kontrola pokreta
- *Domaća zadaća:* Osmislite svoju igru s obitelji

● *Posjet 2: Klaun vodi skrivalicu*

- *Aktivnost:* Rituali, igra skrivanja i traženja
- *Rekviziti:* Marame, kutije, veliki rekviziti za skrivanje
- *Vještina:* Tjelesna ekspresija, prostorna orijentacija
- *Svrha:* Povezivanje igre i klaunskih elemenata kroz pokret
- *Dobrobiti:* Poticaj na istraživanje, razvoj percepcije, osjećaj sigurnosti u grupi
- *Domaća zadaća:* Igrajte se skrivača kod kuće

LIPANJ

LJETNA RADOST I PROSLAVA

Tema: Ljeto i kraj druženja

● *Posjet 1: Idemo na plažu!*

- **Aktivnost:** Rituali, Što sve radimo na plaži?
- **Rekviziti:** Kofer, rekviziti za plažu
- **Vještina:** Senzorna regulacija, razvoj koordinacije, povećanje maštovitosti, priprema za stvarna iskustva, društvena interakcija
- **Svrha:** Ljetna zabava kroz vodene senzacije
- **Dobrobiti:** Senzorna stimulacija, regulacija temperature, razvoj koordinacije, razumijevanje konteksta, poticanje imaginacije
- **Domaća zadaća:** Odite na plažu!

● *Posjet 2: Završna glazbena proslava*

- **Aktivnost:** Rituali, zajednička proslava
- **Rekviziti:** Kofer, instrumenti, marame
- **Vještina:** Glazba, pokret
- **Svrha:** Slaviti uspjehe i stvoriti uspomene
- **Dobrobiti:** Razvoj socijalnih vještina, povećanje samopouzdanja, senzorna integracija, povezivanje kroz ritam, stvaranje pozitivnih uspomena
- **Domaća zadaća:** Svako dijete dobiti će spužvasti crveni nos

15
Godina

CRVENI NOSOVI
Smijeh budi nadu

Misija **CRVENIH NOSOVA** klaunovadoktora je uz pomoć umjetnosti profesionalnog klauniranja, humora i smijeha vratiti ljudima u teškim i kriznim situacijama i okolnostima osjećaj radosti, sreće i optimizma.

Medulićeva 34, 10 000 Zagreb • +385 1 561 32 81 • +385 99 3364 904
info@crveninosovi.hr • www.crveninosovi.hr